WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

for a living planet®

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan kokous 14.6.2018

VIITE: Kutsu asiantuntijakuulemiseen / E 44/2018 vp, Valtioneuvoston selvitys: Kansainvälisen merentutkimusneuvoston suositukset vuoden 2019 kalastusmahdollisuuksista Itämerelle

ASIA: WWF Suomen lausunto

Asiantuntija: Matti Ovaska, Suojeluasiantuntija, WWF Suomi

WWF kiittää lausuntomahdollisuudesta ja toteaa asiasta seuraavaa:

Kalastuskiintiöt (TAC) ovat EU:n yhteisen kalastuspolitiikan keskeisiä mekanismeja hallinnoida ja ohjata kaupallista kalastusta. WWF katsoo, että eduskunnan viime vuotisten linjausten mukaisesti kalastuskiintiöden tulee perustua kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) tieteellisiin suosituksiin ja että Suomen tulee ajaa tieteellisen suosituksen mukaisia kalastuskiintiöitä neuvotteluissa muiden jäsenvaltioiden ja toimijoiden kanssa.

- Lohikantojen osalta WWF pitää keskeisenä, että kalastuskuolevuus ei kokonaisuudessaan nouse nykytasosta. Raportoimattoman ja väärinraportoidun lohisaaliin osuus on kasvanut uusimpien arvioiden mukaan jopa 35 prosenttiin vuonna 2017 (yhteensä yli 40 000 lohta). WWF korostaa, että raportoimattoman ja väärinraportoidun kalastuksen kitkeminen on lohikantojen kehityksen sekä EU:n yhteisen kalastuspolitiikan uskottavuuden kannalta keskeistä ja Suomen tulee yhdessä komission ja muiden jäsenmaiden kanssa ottaa kaikki keinot käyttöön lohen salakalastuksen kitkemiseksi.
- Varovaisuusperiaatetta noudattaen WWF katsoo, että Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiötä tulee laskea ICES:n tiedonannon mukaisesti ja Venäjän saalisosuus huomioiden noin 62 097 loheen.
- Suomenlahden lohikiintiö tulee laskea ICES:n neuvonannon mukaisesti ja Venäjän saalisosuus huomioiden 8776 loheen. Suomenlahdella lohenkalastus tulee kohdistaa istutettuihin lohiin.
- Turskakannat ja niiden elvyttämiseksi vaadittavat toimenpiteet ovat tällä hetkellä Itämeren kalastuspolitiikan suurimpia ongelmia pitkään jatkuneen ylikalastuksen ja turskakantojen heikon tilan vuoksi. Turskan ylikalastuksella on yhteys lohen poikasia tappavan M74-oireyhtymän voimistumiseen. WWF katsoo, että Suomen ja muiden jäsenvaltioiden tulee noudattaa Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja koskevassa monivuotisessa suunnitelmassa päätettyjä periaatteita ja tukea ICES:n neuvonantoa itäisen turskakiintiön tuntuvasta pienentämisestä alle puoleen nykytasosta.

- Silakan ja kilohailin osalta WWF katsoo, että kalastuskiintiöt tulee asettaa Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja koskevassa monivuotisessa suunnitelmassa päätettyjä periaatteiden ja ICES:n neuvonannon mukaisesti. Pohjanlahden silakkakiintiön osalta tämä tarkoittaisi TAC:n pienentämistä noin 88 703 tonniin.

Yksityiskohtaiset perustelut lohi- ja turskakantojen osalta:

Lohi (*Salmo salar*), Unionin vedet osa-alueilla 22-31 (Pääallas ja Pohjanlahti)

Itämeren lohenkalastus on muuttunut merkittävästi 2000-luvun aikana. Avomerikalastus on vähentynyt ja kalastuskiintiöitä on pienennetty merkittävästi. Tämä on johtanut positiiviseen kehitykseen erityisesti useissa Pohjanlahteen laskevissa lohijoissa. Valitettavasti kaikki lohikannat eivät kuitenkaan ole elpyneet toivotulla tavalla ja erityisesti eteläisten jokien kannat ovat edelleen huolestuttavan heikossa tilassa. Lisäksi lohisaaliiden väärinraportointi on kasvanut merkittävästi erityisesti Itämeren ajosiimakalastuksessa, eivätkä nykyiset toimenpiteet valvonnan tehostamiseksi ole tuottaneet toivottua tulosta. Päinvastoin, ICES:n uusimman arvion mukaan väärinraportoidun lohisaaliin osuus on kasvanut noin 6 prosentista vuonna 2014 jopa 29 prosenttiin vuonna 2017. Lisäksi M74-oireyhtymän vahvistuminen on vakava uhka lohikantojen myönteiselle kehitykselle.

Kansainvälisen merentutkimusneuvoston ICES:n mukaan Itämerellä tapahtuva kaupallinen lohenkalastus näyttää yleisesti ottaen olevan tällä hetkellä tasolla, joka mahdollistaa useimpien lohikantojen elpymisen. ICES neuvoo, ettei merellä tapahtuvaa lohenkalastusta tule lisätä nykyisestä. Lisäksi ICES on toistuvasti korostanut merellä tapahtuvan sekakantakalastuksen riskejä heikoille lohikannoille ja että lohenkalastuksen tulisi perustua kantakohtaiseen säätelyyn.

ICES:n neuvonannon mukaisesti kalastuskuolevuus ei saa kokonaisuudessaan ylittää 116 000 lohta. Tästä tulee vähentää ei-toivottu saalis eli alamittaiset ja hylkeiden pilaamat lohet (noin 10 %), jolloin varsinaisen toivotun saaliin määrä olisi 104 400 lohta. Tästä tulee vähentää raportoimaton ja väärinraportoitu saalis (yhteensä 35 %) sekä Venäjän osuus (1,9 %). Näin päädyttäisiin EU:n TAC:iin, jonka suuruus olisi korkeintaan noin 62 097 lohta. Tämä tarkoittaa noin 30 prosentin pienennystä kuluvan vuoden TAC:iin.

WWF katsoo, että varovaisuusperiaatteen mukaisesti Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiötä tulee pienentää ICES:n neuvonannon mukaiselle tasolle. Lisäksi WWF korostaa, että raportoimattoman ja väärinraportoidun saaliin kitkemiseksi tulee ottaa käyttöön entistä tehokkaampia toimenpiteitä, kuten lohisaaliin merkitsemispakko ja tehostetut valvontaiskut. WWF katsoo, että lohikiintiön pitäminen nykytasolla voi johtaa lohikantojen myönteisen

kehityksen pysähtymiseen ja heikoimpien lohikantojen taantumiseen erityisesti, mikäli komissio ja ao. jäsenvaltiot eivät osoita konkreettisia ja tehokkaita toimia laittoman pyynnin kitkemiseksi.

Heikkojen lohikantojen elvyttämisessä erityinen painoarvo tulee asettaa jokiympäristöjen tilan parantamiseen ja nousuesteiden poistamiseen/ohittamiseen. WWF korostaa, että kalastuksen säätelyn ohella EU:n vesipuitedirektiivin tehokas toimeenpano on äärimmäisen tärkeää lohikantojen elinvoimaisuuden turvaamiseksi. Jäsenmaiden tulee ryhtyä nopeisiin toimenpiteisiin lohijokien tilan parantamiseksi EU:n vesipuitedirektiivin tavoitteiden mukaisesti.

Lohi (*Salmo salar*), Unionin vedet osa-alueella 32 (Suomenlahti)

Suomenlahden lohen TAC on viime vuosina poliittisella päätöksellä nostettu ICES:n suosituksia suuremmaksi. ICES:n neuvonannon mukaan Suomenlahden lohen kalastuskuolevuus ei saa ylittää 11 800 lohta. Tästä tulee vähentää hylkeiden vahingoittamien lohien määrä 1 770 lohta (15 %) ja arvioitu raportoimaton saalis 354 lohta (3 %) sekä Venäjän osuus (9,3 % 9 676 lohesta) 900 lohta. EU:n TAC olisi siten 8 776 lohta, joka olisi noin 12 prosentin pienennys kuluvan vuoden TAC:iin (10 003 lohta) verrattuna.

Suomenlahdella kalastuksen ohjaamisessa keskeisintä on, ettei kalastus vaaranna Suomenlahden heikkoja alkuperäiskantoja tai estä palautettavien lohikantojen elpymistä. ICES:n mukaan Suomenlahdella lohenkalastus tulee kohdistaa istutettuihin lohiin.

Luonnonlohikantojen ja luonnossa lisääntyvien lohikantojen turvaamiseksi lohenkalastusta tulee ICES:n neuvonannon mukaisesti ohjata Suomenlahdella kiintiöiden lisäksi myös muilla toimenpiteillä, kuten rauhoitusalueilla luonnonlohijokien edustalla ja tehokkaammalla kalastuksen valvonnalla. WWF katsoo, että luonnonkantoihin kohdistuvaa pyyntiä voitaisiin minimoida tehokkaasti sallimalla ainoastaan istutettujen rasvaeväleikattujen lohien ottaminen saaliiksi kaikessa kalastuksessa. EU-tasolla päätettävien säätelytoimien ohella Suomenlahden lohikantojen elpymistä tulee tukea myös kansallisilla toimenpiteillä, kuten kalastusrajoituksilla erityisesti Kymijoen jokisuistossa.

Turska (*Gadus morhua*)

Turska on Itämeren tärkeimpiä kalalajeja niin ekosysteemitasolla kuin myös kaupallisesti. Turskakantojen tila vaikuttaa laajasti Itämeren ekosysteemiin ja muiden kaupallisten kalakantojen tilaan. Lohen poikasia tappavalla M74-oireyhtymällä on yhteys turskan ylikalastukseen, joten turskakantojen kehitys vaikuttaa merkittävästi myös lohikantoihin. Alustavien tietojen mukaan M74-oireyhtymä on voimistunut viime vuosina, joten turskakantojen elvyttäminen on keskeistä myös lohikantojen positiivisen kehityksen turvaamiseksi.

Läntinen turskakanta (Unionin vedet osa-alueella 22-24)

Itämeren läntisen turskakannan tilanne on ollut epävakaa 1990-luvun loppupuolelta lähtien ja kalastuskuolevuus on ollut kestävää tasoa suurempi jo kymmeniä vuosia. Tällä hetkellä läntinen turskakanta on selkeästi tavoitetasoa pienempi ja kalastuskuolevuus ylittää kestävän tason.

WWF katsoo, että ICES:n neuvonannon mukaisesti läntisen turskakannan heikon tilan vuoksi kaupallisen kalastuksen kiintiö tulee asettaa monivuotisen hoitosuunnitelman MSY-vaihteluvälin alarajan mukaan (9094 tonnia) ja vähentää kiintiöstä vapaa-ajankalastuksen arvioitu saalisosuus (1754 - 3227 tonnia). Näin päädyttäisiin kiintiöön, joka olisi noin 5867 - 7340 tonnia.

Itäinen turskakanta (Union vedet osa-alueilla 24-32)

Itämeren itäisen turskakannan kokoa ei ole voitu arvioida tarkasti. Kannan kokoa kuvaavan indikaattorin mukaan vuoden 2018 arvio kannan tilasta on heikoin koko seurantahistorian aikana. Itäisen turskan kalaskiintiöt ovat olleet huomattavasti ICES:n suosituksia suurempia. Tällä hetkellä Itämeren itäinen turskakanta on listattu vaarantuneeksi sekä HELCOM:n että kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) uhanalaisuusarvioinneissa.

ICES suosittelee varovaisuusperiaatteen mukaisesti itäisen turskakannan kiintiöksi 16 685 tonnia, mikä tarkoittaisi yli 50 % pienennystä kuluvan vuoden kiintiöön. WWF katsoo, että Suomen tulee tukea itäisen turskakannan kiintiön pienentämistä ICES:n suosittelemalle tasolle.

WWF huomauttaa, että nykyiset turskakantojen kiintiöalueet eivät todellisuudessa vastaa täysin turskakantojen esiintymisalueita. Turskakiintiöiden asettamisessa tulee ottaa huomioon itäisen ja läntisen turskakannan sekoittuminen erityisesti osa-alueella 24. Käytännössä tämä tarkoittaa, että itäisen turskakannan kiintiötä tulisi pienentää ICES:n neuvonannon mukaisesti noin 13 000 tonniin.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF)
Suomen Rahasto

Jari Luukkonen
Suojelujohtaja

Matti Ovaska
Suojeluasiantuntija